

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA KRAJ VED KOT
NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvzemli sabet,
medlej in pravilnikov).
:: Citajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 252 — Štev. 252

NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 26, 1941—PETEK, 26. DECEMBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

MANILA ODPRTO MESTO

DA ZAŠČITI PREBIVALCE PRED NAPADOM BOMBNIKOV IN
OBSTRELJEVANJE ARTILERIJE JE JE BIL IZDAN PROGLAS

General Douglas MacArthur, poveljnik ameriške armade na Daljnem Istoku, je včeraj Manila razglasil za odprto mesto, da obvaruje mesto in njegovo okolico uničenja iz zraka ali s kopnega.

Vsled tega vojna ne bo nič pomehala, temveč se bo nadaljevala z isto silo in isto odločnostjo kot doslej.

Pred dvema dneva so Japonci na Luzonu izkrcali 200 tisoč vojakov in prodirajo proti Manili z vseh strani. Nekaj vojaštva se je izkrcalo pri Maubanu, 50 milj severno od Manile in pri Nasugbu, 15 milj južno od vhoda v manilsko pristanišče.

Manila, prestolnica Filipin, ima približno 600.000 prebivalcev. Mesto ni utrjeno, četudi je blizu Manile stara španska trdnjava, ki jo rabijo samo kot bivališče za vojake.

Besedilo izjave generala MacArthurja se glasi:

"Da obvarujemo okolico metropole morebitnega uničenja potopimo morebitnega napada iz zraka ali s kopnega, je tedaj Manila s svojo okolico razglasjena za odprto mesto brez kakršnega koli vojaškega predmeta."

"Da ne bo mogoče najti kakšnega odgovora s kako morebitno napako, bodo iz njene okolice čim najhitreje mogoče odstranjeni ameriško visoko poveljstvo, vlada Commonwealtha in vse vojaške ustanove."

"Mestna uprava bo še dalje poslovala, policija bo ojačena z vojaštvom, da bo varno življenje in obvarovana poost."

"Meščani so naproseni, da obdržijo pokorščino postavljeno oblastim ter normalno gredo za svojim poslom."

Božični večer so japonski aeroplani leteli nad Manilo, toda bomb niso vrhli.

Japonski tanki, ki prodirajo 35 milj v notranjosti otoka od Lingeyana, so že prišli blizu filipinske poletne prestolice Baguao, drugi oddelki pa je prišel do Binalolana, 100 milj od Manile.

Predsednik Emilio Quezon je naznanil, da se bo vlada izselila iz mesta Manile.

Tudi ameriški visoki komisar Francis B. Sayre je naznanil, da bo svoj urad prenesel iz Manile.

Zavezniško vojno posvetovanje

Kanadski ministrski predsednik W. L. Mackenzie King je na potu v Washington, kjer bo imel s predsednikom Rooseveltom in angleškim ministrskim predsednikom Churchillom vojno posvetovanje glede vodstva vojne na Pacifiku in drugod.

Dva francoska otoka zasedena

Pristaši "svobodne Francije" so zasedli otoka St. Pierre in Miquelon blizu Nove Fundlandije.

Posadka "svobodne Francije" se je pod poveljstvom admirala Emile Museliera včeraj izkrcala na francoskih otokih St. Pierre in Miquelon blizu Nove Fundlandije ob kanadski obali.

V pristanišče so priplule štiri bojne ladje in mornarji v popolni vojni opravi so poskakali na suho. Naglo so zasedli gubernatorjevo palačo, policijsko postajo, brzojavno in radijsko postajo, carinarno in druge strateške kraje.

Prebivalci so naglo prihiteli v pristanišče in so pričeli

klicati: "Vive de Gaulle! Vive admiral Muselier!"

Komaj pol ure zatem, ko je prvi mornar stopil na suho, sta bila oba otoka v vojaškem smislu popolnoma zasedena brez kakšnega prelivanja krvi.

Admiral Muselier je za oba otoka odredil plebiscit, v katerem bodo prebivalci od 18. leta dalje odločili, ako hočejo spadati pod vladno "svobodno Francijo" pod generalom de Gaulle, ali pa pod vladno v Vichiju.

NEMCI DEZERTIRAJO NA NORVEŠKEM

Iz Stockholma poročajo, da nemški vojaki trumoma dezertirajo s fronte in najbrže zaradi velikih porazov, ki jih je nemška armada doživela v Rusiji.

Po norveških mestih so nabiti razglasili, ki svarijo prebivalce, da naj ne nudijo nikakršnega zavetja in pomoči nemškim dezertirjem.

V Innvihi, severno od Bergena, je bil n. pr. nabit naslednji razglas:

"Na povelje okraj poveljnika von Stryna mora biti objavljen naslednji oglas: Nikdo ne sme pomagati Nemcem, ki skušajo dezertirati; ne smejo jim dati prebivališča, ne hrane, ne obleke in niti drugače pomagati. Vsakogar, ki bi na kak način pomagal kakemu Nemcu dezertirati, je treba naznaniti policiji. Kdorkoli pa se ne bo zmenil za to povelje, bo kaznovan po nemškem preteklem sodu."

Štirje nemški vojaki so dezertirali iz vlaka, ki jih je vozil na Finsko. Ti dezertirji so povedali, da je več častnikov in vojakov skušalo pobegniti čez mejo na Švedsko in se pustiti internirati.

Ameriki proti nevarnosti. Vsak državljan je dolžan, da po svoji moči kupi Defense Savings Bonds in Stamps.

General Rommel poklican domov

Zaradi umikanja nemške vojske v Libiji je Hitler naročil generalu Erwinu Rommelu, da si reši kozo za vsako ceno.

General Rommel je najboljši general za tanke v Nemčiji in ga Hitler, ker je sam prevzel vrhovno poveljstvo na ruski fronti, zelo potrebuje.

Nemci bodo vpadi v Anglijo

Nemški propagandni urad, čegar ravnatelj je dr. Goebbels, je po radio naznanil, da so zadnjih 18 mesecev Nemci ob atlantski obali v Evropi utrčili mnogo krajev in jih pripravili kot oporne točke za vpad v Anglijo.

Umrljivost med nemškimi vojaki

Poročilo, ki prihaja iz Stockholma pravi, da izmed petih en nemški ranjeni vojak umrje, ker jim zaradi hudega mraza v poljskih bolnišnicah ni mogoče vbrizgati sveže krvi. Celotno manj nevarno ranjeni vojaki zelo umirajo, ker se jih navažno loti pljučnica, katere pa vsled svoje oslabelosti ne morejo prenesti.

POTOPLJENA JAPONSKA OKLOPNICA

Japonska oklopna Kirišima, ki je imela 29.330 ton, so ameriški letalci potopili nedaleč od Luzona, največjega otoka v Filipinskem otočju.

ROOSEVELT IN CHURCHILL SPODBUJATA NAROD

Predsednik Roosevelt in Winston Churchill sta v sredo zvečer z južne verande Bele hiše, gledajoč na božično drevo na vrta pod seboj, pozivala ameriški in angleški narod, da se trdno zavzame za pravično stvar in si naj oboroži sree za delo, pomanjkanje in za končno zmago.

Na tisoče mož in žena je poslušalo velika voditelja dveh narodov, radio pa je njune besede ponesel okoli celega sveta.

Predsednik Roosevelt je stal na verandi med dvema srednjima stebroma, na njegovi levi pa Churchill, ki je tuji prvič javno govoril, odkar je prišel v Ameriko, da se s predsednikom Rooseveltom dogovori o skupnem vodstvu vojne.

Najprej je govoril predsednik Roosevelt in je hvalil narode, ki se v tej veliki vojni bore za dobro in žrtvujejo tudi svoje življenje za boljšo bodočnost.

Japonska podmornica blizu San Francisca

Japonska podmornica, katero so ljudje ob obrežju smatrali za ribiško ladjo, je drzno vozila po morju, kjer je velik pomorski promet blizu kalifornijskega obrežja. Na nek ameriški tovorni parnik je izstrelila torpedo, nato pa se je naglo potopila, ko so prileteli bombniki in so vrhli globinske bombe.

Torpedirani parnik je bil Absaroka, ki je sedaj že drugi, ki je bil v dveh dneh blizu kalifornijske obale torpediran, in je vozil les. Parnik se je potopil, en mornar je pri tem utonil, kapitan Louis Prindle s posadko pa se pa se je rešil z rešilnimi čolni.

Zadnje poročilo pravi, da je ameriški bombnik vrhlo globinsko bombo na japonsko podmornico, ki je torpedirala ameriški tovorni parnik Absaroka blizu San Francisca. Podmornica se je potopila, kajti morje je na obrežju vrhlo dele potopljene podmornice.

UMIK NEMŠKE ARMADE

Ruska armada, ki podi pred seboj razbito nemško armado po sneženih cestah, po katerih stoji sto in sto raznih nemških motornih vozil, je dospela do Orla, 200 milj južno od Moskve.

General Heinz Gudderian, ki velja za največjega nemškega izvedenca v bojevanju s tanki in poveljuje tej armadi, je bil baje že pred nekaj dnevi poklican v Berlin.

Rusi imajo sedaj v svojih rokah železnico Kaluga-Tula-Orel ter križišče cest nad Orelom in še vedno podijo pred seboj Nemce proti zapadu.

Guderianova druga tančna armada je izgubila in pustila na cesti 1000 tankov, oklopnih avtomobilov in drugih motornih vozil.

V zadnjih dveh dneh so Rusi zasedli 94 vasi in trgov in so tudi zaplenili dva vlaka municije ter eno veliko zalogo petroleja.

Na osrednji ruski fronti je bil ubit generalni poročnik Friedrich Bergmann, poveljnik infanterijske divizije.

Zadnje poročilo iz Berlina in preko Rima pravi, da bo nemško umikanje v zimske postojanke kmalu končano.

Trije nemški feldmaršali baje odstopili

Neko poročilo iz Berna v Švici pravi, da je že več nemških feldmaršalov odstopilo, ker ne verujejo v Hitlerjevo "navdahnjenje", ki po njegovem zatrdilu vodi vojne operacije v Rusiji.

Po tem poročilu je odstopil feldmaršal Ritter von Loeb, ki je poveljeval nemški armadi pred Leningradom. Armada se umika in bo popolnoma uničena, ako v kratkem ne dobi ojačenja. Poleg njega sta še odstopila feldmaršal Fedor von Boek, poveljnik pred Mosko in feldmaršal Karl von Runtze, ki je poveljeval v Ukrajini in kjer se njegova armada umika že skoro en mesec.

Še predno je Hitler odstavil vrhovnega poveljnika feldmaršala Walterja von Brauchitscha, je odstopil feldmaršal von Runstedt. Ko je Hitler oastavil feldmaršala von Brauchitscha, je skušal najti mesto njega kakšnega drugega generala in ker pod sedanjimi okoliščinami ni hotel nikdo poveljstva prevzeti, se je Hitler sam imenoval za svojega generalissimusa.

Kanadski poveljnik ubit pri napadu Hong Konga

Kanadski obrambni urad naznanja, da je bil v Hong-Kongu ubit poveljnik kanadske armade brigadni general J. K. Lawson. Isto poročilo tudi pravi, da so bile izgube med kanadskimi vojaki zelo velike.

Ubit je bil tudi polkovnik P. Hennesy, ki je dodeljen Lawsonovemu štabu.

Lawson je kanadsko armado peljal na Daljni Istok sredi novembra in njegovi vojaki so bili prvi, ki so se bojevali v sedanjih vojni.

Hong Kong se je predal

Po 16-dnevem obleganju, se je mesto predalo. Holandske podmornice potopile 13 japon. ladij. — Hudi boji v malajskih džunglih.

Japonci so včeraj zavzeli Hong Kong, kolonijo angleške krone. Japonci so otok in mesto istega imena oblegali 16 dni, nakar je gubernator sir Mark Young od svoje vlade prejel naročilo, da se z Japonci pogaja za premirje, mesto da bi mesto branil do zadnjega.

Obleganemu mestu je bilo najhujše pomanjkanje vode. Vodovod so Angleži večkrat mogli popraviti potem ko so ga japonski letalci razstrelili na več krajih. Zadnje dneve je pa vodovod popolnoma odpovedal in v obleganem mestu je bilo veliko pomanjkanje vode.

Angleški oblasti v Singapuru so sporočile, da bo najbrže izgubljeno glavno mesto na Borneu, Sarawak. To pomeni, da Japonci potiskajo zavezniške proti Singapuru.

Odkar se je pričela vojna na Pacifiku, so holandske podmornice že potopile 13 japonskih ladij, štiri pa so zelo poškodovale.

Holandsko uradno poročilo tudi pravi, da so včeraj holandske podmornice pri Borneo potopile tri japonske transportne parnike in en tanker. Mnogo Japoncev je utonilo in se je z njimi tudi potopilo mnogo vojnega materiala.

Pet papeževih pogojev za mir

V božični poslanici je papež izdal 5 točk za mir. Govor je bil broadcastan po vsem svetu.

Papež Pij XII. je v svojem božičnem govoru razvil načrt, po katerem bi bilo mogoče skleniti mir inki obsega 5 točk.

Papež je govoril po vatikanskem radio ter rekel, da v bodočem svetu ne smejo biti naslednje stvari:

1. Nobene agresivnosti.
2. Zatiranje manjšin.
3. Da bi izvoljeni narodi hoteli dobiti monopol nad svetovnim bogastvom.
4. Splošna vojna ali oboroževalno tekmovanje.
5. Preganjanje verskih sekt ali cerkev, kajti vera spada med pravice človeštva.

Papež je govoril v sredo ob

V visokih gorah in džunglih severne Malezije so v teku zelo vroči boji med Angleži in Japonci. Angleži Japoncem povzročajo posebno velike izgube z aeroplani.

Uradno je bilo poročano, da so se angleški in ameriški aeroplani spustili v bitko, ko je 50 do 60 japonskih aeroplanov napadla Rangoon v Burmi, in so razbili formacijo japonskih aeroplanov. Devet japonskih bombnikov je bilo uničenih in en lovec, mnogo pa jih je bilo poškodovanih.

VOJNA V AFRIKI

V Libiji pa so Angleži zopet dosegli velike uspehe, ko so zavzeli Benghazi ter so očistili Cirenejsko in vzhodni del Libije Nemcev in Italijanov.

Japonske ribiške ladje

General Francisco Mugica, guverner mehiške Dolenje Kalifornije, drži posadko dveh japonskih "ribiških ladij" Josira (Moru in Riono, Maru).

Preiskava je dosegla, da je mogoče obe ladji prenesti v zelo hitre bojne ladje s torpednimi cevmi. Ladje imajo tudi mnogo prostora za petrolejske zaloge.

12.30 popoldne pred velikim številom poslušalcev.

Najpoglavitejša pa, kar je papež rekel, je, da je državam osišča podrl vsako upanje, da bi katoliška cerkev podpirala "križarsko vojno" proti boljševizmu.

Ob koncu je papež podelil apostolski blagoslov vsem ljudem na zemlji, posebno pa še onim, ki vsled sedanje vojne največ trpe.

Kot vsako leto, je tudi letos dopoldne v konsistorijski dvorani sprejel kardinala, ki so se mu za Božič poklonili in mu prinesli svoja voščila.

Proglas o sovražnih inozemcih

Regulacije in omejitve za inozemce nemškega, italijanskega in japonskega rojstva. — Preko milijon prebivalcev je prizadetih vsled vojne. Stroge kazni za pregrešek teh regulacij.

V treh bistveno enakih proglasih je predsednik Združenih držav objavil prvo serijo regulacij in omejitev, pod katerimi morajo živeti tukaj nastanjeni inozemci nemškega, italijanskega in japonskega rojstva toliko časa, dokler traja vojna proti osovinskim državam. Približno 1.100.000 ljudi, živčih v Združenih državah, se sedaj smatra kot "sovražni inozemci" (enemy alien).

Izvajanje teh regulacij je poverjeno generalnemu pravdniku (Attorney General) Bidle-u, ki je že zagotovil inozemce in tujerodne Amerikance, da bodo njihove ustavne pravice varovane, in izjavil, da oni inozemci, ki se vestno rav-

najo po zakonu in regulacijah, se nimajo ničesar bati.

Manj kot 2.500 inozemcev iz vseh treh sovražnih držav je bilo zaprtih tekom petih dni po napadu Japonske in vojni napovedi Nemčije in Italije. Kakor trdi generalni pravdnik, večina teh ljudi je bila že leto dni pod posebno pažnjo oblasti. Kdorkoli izmed nji trdi, da ni imel nikakega posla z nelojalnim delovanjem, bo po vojni preiskavi izpuščen brez pogoja ali na parolo. V vseh slučajih se bo vodila obravna tam, kjer inozemec živi, in le, ako priče dokažejo resnico, na podlagi katere je bil dotičnik aretirani, ga morejo prosto. Nadaljevanje na 2. strani.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lopeha, Sec. — Place of business of the
corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Telephone: CHelsea 8-1243

BOŽIČ V ČASU VOJNE

Težko je imeti božično razpoloženje v času vojne. Človeško srce je že od nekdaj nagnjeno k slabemu in dosedaj se ljudem, ki so dobrega sren, ne bi posrečilo, da bi bilo zlo na svetu odpravljeno. In ravno v tem času izgleda še mnogo slabše kot kdaj poprej.

Tudi Amerika je proti svoji volji bila potegnjena v vojno. Mnogi so krivi te vojne, mnogi so nedolžni nad njo. Trpeti pa morajo njene posledice krivi in nedolžni.

Vsakdo izmed nas pa bo do neke mere imel odgovornost, če ne že za vojno samo, pač pa za njene posledice. In to je breme, ki so nam ga naložile na naše rame okolščine. Na to ne mislimo radi v božičnem času, toda moramo.

Vsakdo izmed nas more nekoliko olajšati to breme, ako se pripravimo na oni dan, ko bodo prošnje za mir vslišane. V duhu božičnega časa bomo skušali odpraviti sovraštvo med narodi. To bo naloga današnje generacije, to bo naloga onih, ki bodo sedeli pri mirovni mizi in se bodo pogajali za mir. Težko bo obdržati hladno kri, preveliko je bilo trpljenje narodov, pa vendar bo treba obdržati nekoliko božičnega duha, božičnega razpoloženja, ako bomo po tolikih žrtvah hoteli zares enkrat za vselej doseči mir na zemlji.

Ko pride čas, ko bo občan zadnji strel, tedaj se bo razveselilo vse človeštvo, kajti ne bo se mu treba več bati napadov bodisi iz zraka ali s kopnega. Družine ne bodo več ločene in raztrgane in potovati bomo mogli in obiskati one, ki smo jih vedno imeli radi. Tedaj bo v nas vseh zavladalo veselje in zadovoljstvo, kakoršno nas vedno obdaja o Božiču v mirnem času.

Tudi papež Pij XII. je za Božič objavil svoj poziv za mir med ljudmi. To je edini glas, ki je prišel iz teme in moka v Evropi letošnji Božič. Že leta 1939, ko se je pričelo veliko klanje, je podal svoj načrt za mir in letos ga je zopet ponovil. Načrt vsebuje pet temeljnih točk in se v vsem svojem bistvu naslanja na Roosevelt-Čurhillovo mirovno izjavo. Vendar pa v svojem pozivu gre papež dalje, kot pa Roosevelt-Čurhillova atlantska izjava. Papež namreč priporoča, da morajo biti bogastva zemlje enakomerno in pravično razdeljena med vse narode, medtem ko atlantska izjava priporoča popolno razorožitev Nemčije, potem pa omejitev oborožitve ostalih narodov.

Papež je dvignil svoj glas sredi najhujših bojov, sredi največjih zmešnjav, ki jih še kdaj videl svet, pa tudi sredi največjega trpljenja, ki ga je še doživel svet. Papež pa je tudi edini vladar v celi Evropi, ki se more oglašati kot Knez miru in pozvati narode k miru v času, ko vse cerkve obhajajo rojstvo Zveličarja in ko nam od vseh strani dopi na ušesa "Mir ljudem na zemlji!"

Papež tudi zagovarja "pravi novi red," ki bo slonel na svobodi, pravici in ljubezni. In v tem oziru se je postavil popolnoma proti Hitlerju, ki si hoče s silo osvojiti svet in vladati nad njim.

Upajmo, da bo prišel mir na zemljo in bomo občutili božično veselje, kakoršnega smo v mirnem času vsak Božič navajeni.

PROGLAS O SOVRAŽNIH INOZEMCIH

Nadaljevanje s 1. strani.

iti vojni upravi v svrhu internacije. Iz malega števila a-retiranih osumljenih oseb se vodi, da inozemec mora biti resnično v opravičeni sumnji, predno je aretiran kot tak, in da ta sumnja mora biti bolj kot utemeljen, predno je interniran.

Jedro regulacij po prvih pro-glasih predsednika o inozemcih, ki so državljani sovražnih dežel, je ta-le:

1. Sovražni inozemci naj o-stanejo daleč od sosedstva trdnjav, vojašnic, vojaških ta-borov, rezervorjev, pomolov, ladjedelnih, kakor tudi od vseh tovarnih, livarn, delavnic in skladišč, ki imajo opravljati z vojnimi materialom ali so sploh v kaki zvezi z narodno obrambo.

2. Ne smejo imeti v svoji posesti ali shranbi nikakega orožja ali snovi za izdelova-nje streliva, nikakih kratkova-joynih brezstrelnih aparatov za oddajo ali prejemanje vesti, fotografiranih aparatov, nari-sov vojaških naprav in desar-koti se tiče narodne obrambe.

3. Ne smejo voziti po zraku z nikakim zrakoplovom brez posebnega dovoljenja oblasti.

4. Nizajo pristopa do nika-ke ceste ali prostora, ki ni splošno pristopen javnosti.

5. Ne smejo biti člani ali od-borniki nikakih organizacij, navedenih v seznamu, ki bo kmalu priobčen od justičnega departmanta, niti ne smejo za-stopelati načela teh organizacij, sodelovati ali biti prisotni na njenih sejah oziroma razdelje-vati njihovo literaturo in propa-gando.

6. Ne smejo spreminiti svo-jega bivališča in posla ali po-tovati od kraja do kraja razum v skladu z regulacijami, ki bo-do kmalu izdane v to svrhu.

V sploh se ti inozemci sva-rjajo, naj se vzdržujejo od vseh dejanj, ki bi mogli biti na škodo Združenih držav ali v pod-poro sovražnika.

Kdor se pregreši proti regu-lacijam, je podvržen nevarno-sti aretacije in v skrajnosti in-ternacije.

— Common Council—FLIS

Kako je Hitler razdelil pred-vojno Jugoslavijo

(JČO.) — Ugledni bostonski list "The Christian Science Monitor," je v svoji številki 19. decembra priobčil sledeči članek znanega pisatelja R. H. Markhama:

"V začetku tega leta je bila Jugoslavija enajsta država v Evropi, po svoji površini in sedma po številu prebivalstva. Njena površina je znašala 95.551-kvadr. milj. torej približno kot država Oregon; število prebivalstva je bilo 16.000.000.

"Sedaj je razdeljena v deset raznih delov, njeno prebivalstvo razkrojeno v osem držav ali luk-držav.

"Uradno ime Jugoslavije je bilo dolgo časa kraljevina Sr-bov, Hrvatov in Slovencev. Nje-ne tri glavne pokrajine so bile: Srbija, Hrvatska in Slove-nija.

Slovenija, mala, izredno le-pa pokrajina z milijonom pre-bivalstva, ležala v najsevernej-šem delu kraljevine, je raz-deljena med Italijo, nacističko Nemčijo in Madžarsko. Hr-vatsko ste si razdelili Madžar-ska in Italija; Srbijo Madžar-ska, Bolgarija in Albanija.

Položaj Slovencev.

Med vsemi Jugoslovani so Slovenci pretrpeli največ — vsaj z enega stališča sodeč — izgubili so vsako najmanjšo sled svobode. Večino prebivalstva te male pokrajine so o-ropal vsake možnosti nadalje-vanja svojega narodnega obsto-ja. Že se izvajajo nasilna pri-zadejanja, da se jih prekrsti v Madžare, Nemce ali Italijane.

Slovenci so med najnapred-nejšimi, najmiroljubnejšimi in najkulturnejšimi narodi v vsej srednji Evropi. Oni so slej ko prej najnaprednejši med vsemi Slovani, ne izjemši Čeha.

Njihova prestolnica Ljublja-na je bila vzorno mesto s 60.000 prebivalci, ob vznožju slikovitih planin. Njen glavni park je prehajal v Alpe. Njene ulice so bile čiste, javna poslopja lepo vzdrževana in njene šole so bile vzor prosvetnih usta-nov.

Ljubljana je bila znamenito, glasbeno in književniško ere-dišče, bila je glavni sedež zelo razvijene mednarodnega so-delovanja, ustvarila je boljše razmere med delavstvom in ka-pitalizmom kot so bile v večini drugih pokrajin in bila je vir prosvete najvišje stopnje. Ta mali gorski narod skoraj ni po-znal nepismenosti in njihova večina je čitala dober tisk. Slo-venске ceste, vijolič se skozi prevelikojča alpeka pogorja, so bile med najboljšimi v juž-novzhodni Evropi.

Slava Slovencev.

Slovenci je bila zelo prepri-čevalen dokaz koristnosti in vrednosti države Jugoslavije. Nikdar v svoji zgodovini Slo-venci niso bili daj časa svo-bodni. Celih tisoč let so bili pod nemškim gosposdostvom, večino tega časa so bili pod Habsburžani. A decembra me-seca leta 1918 so dobili svobo-do kot enakopravni del v kra-ljevini Jugoslaviji.

Res je, da so se Slovenci v teh 23 letih čisto grenko pri-toževali zaradi razlik, ki so jih z njimi delali njihovi močnej-ši sonarodnjaki Srbi. In ven-dar so napredovali v vsemem pogledu. Mreža njihovih cest je postajala vse boljša. Ljub-ljanska univerza je doživela napredovanje kakor nikdar, slovenska književnost je vzve-tela, življenjski standard se je dvignil in Slovenci so dobivali

SIVALKE
za otroške klobuke — dolga se-zona in dobra plača — dobe delo pri:

IRA G. KATZ
395 — 4th AVE., NEW YORK
Vogal 28. ceste.

(3x)

važna mesta v vseh krajih kra-ljevine. Slovenski voditelji je bil med najodličnejšimi pre-najmerji.

Zlata doba Slovencev, ki je trajala malo več kot dve deset-letji, je sedaj končana. V pre-delih, ki so jih vzeli nacisti in Madžari, se že izvajajo krute mere raznarodovanja. Tisoče Slovencev so že pregnani iz teh predelov, skoraj vso intelligen-co so bodi izgnali, bodi one-sposobili zaprte so vse sloven-ske šole, da so oni prav za prav Nemci ali Madžari. Večino njih so tudi oropali posestev in narodnosti.

Italijanska oblast v Sloveniji.

V delu Slovenije, ki ga je vzela Italija, v katerem je tudi glavno mesto Ljubljana, je manj nasilja in manj preganja-nja. Univerza je še odprta, stari listi še naprej izhajajo, imenovano duhovništvo je še naprej v službi in prirejen je bil vsakoletni velkesejem. Ker je ta del Slovenije edino, kar leži med Nemčijo in Jadrano-m, si Italijani prizadevajo, da bi Slovenci d onekih mej za-dovoljili kot podložnike.

Po številu so bili drugi na-rodni element v Jugoslaviji Hr-vati z nekaj manj kot 5 mili-jonov prebivalcev. Po uradnih štetjih v Jugoslaviji je bilo 5.217.847 katoličanov. Od teh je bilo približno 1.100.000 Slo-vencev, drugi stotisoč pa Ne-mci in Madžari — Jugoslavija je imela celo nekoliko Albancev katoličanov — pa je tako šte-vilno Hrvatov nekoliko manj kot 4 milijoni.

Od teh jih nekaj manj kot 2.500.000 živi v novo ustanov-ljeni "neodvisni Hrvatski", o-stali del pa so dali Italiji in Madžarski. Z eno besedo, prvo delo diktatorja Ante Pavelića pri ustvarjanju "neodvisne Hr-vatske," je bilo, da preda celo tretjino svojega naroda njego-vim večnim sovražnikom, da jih oropajo narodne samobitno-sti. A del naroda, ki ga je ob-sodil v sužnjost — je najbolj moški in najbolj tvoren.

Klasična Hrvatska, zibelka Hrvatske planine, s katerih so prišli slavni hrvatski vodite-lji, deli, v katerih je bilo nekoč proglašeno edino neodvisno hr-vatsko kraljestvo, so bili izro-čeni v sužnjost Italiji. Vodi-telji "neodvisne Hrvatske" so dajajoč najlepše dele svoje ze-mlje, skoraj vsa svoja prista-nišča, največji del ozemlja svo-jih narodnih svetinji Italiji, po-udarili, da ima Italija "pravi-co do teh predelov." Težkim zločinom so ti "narodni prva-ki" dodali tudi temeljno izda-jo.

Vlada-lutka.

"Neodvisna Hrvatska, ki ji ži-vi v Coyacanu v Mehiki upa, da se bo po končani vojni, ako zmaga-zavezniki, zopet vrnil na prestol na željo svojega na-roda.

Karol namerava priti tudi v Zoužene države in je že vložil prošnjo za vizum za sebe in svojo "ženo" Magdo Lupesou. Svetovano mu je bilo, da naj bi vložil prošnjo za vizum sa-mo za sebe.

Karol pravi, da je bil prisil-jen odpovedati se rumanske-mu prestolu in da njegov sin kralj Mihail vlada Rumunski samo kot njegov namestnik, vsled česar bo po končani vojni zasegel prestol.

VABILO na ZABAVO

V PRID REVEŽEM V STARI DOMOVINI

v Community Building, James City, Pa.

27. DECEMBRA ZVEČER

Joe Surina iz Elkland, Pa., bo kasal

PREMIKAJOČE SLIKE

Z 4 PLES BO PRESKEL MR. JOE ROLK in MR. JOE SKERL

Z eno besedo je "neodvisna Hrvatska", ki jo je ustvaril Hitler poleg Slovenije najja-lostnejša, najnezmogljnejša in najmanj zakonita karikaturna država v zadnji zgodovini Ev-rope. V njej se ogorčeno upi-rajo Srbi, obojajo jo muslima-ni in še več, nje ni hotela ve-čina hrvatskega prebivalstva. Postavile so jo izključno tuje sile, upravljajo jo ljudje brez kakšnega političnega zaledja v narodu, gospodarsko je odvis-na od svojih sosedov in varno jo tako malo, da so jo zasedlo tuje vojske, da vzdržijo red.

Ta "neodvisna Hrvatska" napravljena iz ruševin Jugosla-vije in "svobodna Slovaška" iz razvalin Čehoslovaške, so prvi plodovi Hitlerjevega no-vega "evropskega reda."

RATNA BI IZVEDENJA.

V "Glasu Naroda" sem bra-la dopis iz Barbertona, O., in v njem je bila omenjena neka Mary Pavlovič. Mislim, da je doma iz Metlike in je hči moje sestre Ivanke Pavlovič.

Jaz sem doma iz Kocveja in sem pri svojih otrocih pod na-slovom 1838 E. 18th St., Cle-veland, O.

(Ako je omenjena Mary Pav-lovič prava, jo prosim, da se mi oglasi.)

Jožefa Jare.

Zadnji Božič klanja

Prebivalci zaslužnjih dr-žav so po radio letošnji Božič slišali zagotovilo zavezniških državnikov, da je letos zadnji Božič, ko se človeštvo kolje med seboj.

Zatiranim narodom je bilo naročeno, da zdrže vse trplje-nje, kajti dan odrešenja se bli-ža.

Karol hoče na prestol

Bivši rumunski kralj, ki ži-vi v Coyacanu v Mehiki upa, da se bo po končani vojni, ako zmaga-zavezniki, zopet vrnil na prestol na željo svojega na-roda.

Karol namerava priti tudi v Zoužene države in je že vložil prošnjo za vizum za sebe in svojo "ženo" Magdo Lupesou. Svetovano mu je bilo, da naj bi vložil prošnjo za vizum sa-mo za sebe.

Karol pravi, da je bil prisil-jen odpovedati se rumanske-mu prestolu in da njegov sin kralj Mihail vlada Rumunski samo kot njegov namestnik, vsled česar bo po končani vojni zasegel prestol.

Nemški poslanik Reinebeck odpotoval

Dr. Otto Reinebeck, nemški poslanik pri srečnje-ameriških vladah, ki so vse napovedale Nemčiji vojno, je odpotoval iz Guatemale s posebnim vlakom s 44 osebami svojega urada. Kam je odpotoval, ni znano.

KUPITE

DEFENSE SAVINGS BONDS
in STAMPS

JERRY KOPRIVSKER in njegov
orientir na ploščah
Terezinska Polka
Na planincih — valček. Str. 575
in DUQUENE UNIVERSITY
TAMPERICA — Str. 571.
Za to: centi in cene plošč se
obrabi na: JOHN MARSHALL Inc.
463 West 42nd Street, New York

To in Ono

Rojaki v James City, Pa., in okolici, ne zamudite prireditve v Community Building. Ves dobiček prireditve je namenjen v pomoč Slovincem v sta-ri domovini potom Rdečega križa.

V Los Angeles, Cal., je poli-tični nekdo telefoniral:
"Nad mestnim katališčem nekaj žari; visoko kakih 10.000 čevljev."

Pa ta ocena je bila premajh-na, kajti, kar je žarelo, je bila večernica ali Venera.

Nek nemški general je rekel časnikarjem:

"Da je nemška vojaška sila na ruski fronti še vedno močnejša kot ruska, je dokaz to, da Rusi še vedno ne morejo preprečiti Nemcem, da ne bi svojih čet umaknili."

Poštni department naznanja, da bodo v prihodnje vse pošiljke, namenjene za vzhodne dele Azije, poslane najprej s prekoceansko pošto v Afriko, ostam pa na določeno me-sto.

To je zopet en slučaj, ko je najdaljša pot najbolj kratka.

Novoletni čas je čas za po-novljenje dobrih resolucij.

Upravnik lista bi najbolj ve-el, ako bi rojaki, ki so zao-stali z naročnino, se zavzeli poravnati dolg in obnoviti naročnino za vsaj pol leta. Po-temtakem bi mu odpravljeno nehalno delo pošiljanje o-pominov in listu mnogo stroškov.

Ako imate fotografirski aparat ali novovrstni elektrnični aparat, ki je zvezan s radio, bo Vas zanimal novi rekord Mr. Jerryja Koprivskega. — Plošča je Sonar izdela, Str. 575M. Na eni strani je valček: "Na planin-cih", na obratni strani pa "Terezinska polka." — Cena je 75 centov. Vprašajte trgovca s ploščami, da za Vas ta rekord zaigra.

Ko so časnikarji hoteli izve-deti nekaj o Churchillovem po-tovanju, jim je rekel, da je bi-la vojnja bolj varna, kot pa pot čez Peto aveno na 57. cesti. Pred desetimi leti je pre-daval Churchill v Združenih državah in ga je neki dan na tem vogalu podrl avtomobil. — Pravzaprav je to že tretji obisk angleškega ministrskega predsednika.

Zidovski častniki in vojniki v 20 vojaških taboriščih so se po-nudili, da bodo čez božične praznike ostali pri svojih pol-kih, da bodo mogli krščanski vojniki za Božič iti na dopust. Ni prostora za verske in plemen-ske zagrizenosti v ameri-ški armadi. — Vsi so za enega in eden za vse.

DOLENJSKA ZDRAVICA

Prijatli, zdaj vesel bodimo. Težave, skrbi pozabimo. Najljubši je dan. Za dolensko stran: Čast Bogu za to recimo.

Le bodite, Gorenjci, v snežinah V svojih gorah in pečinah. Zlalož je vsa, Kamor ozrem se, Po vaših gorah in pečinah.

Vse drugje Dolenjcem solnce sijši. Kol'kokrat brez skrbi zavpije: Ejbi bratce naš, Vzenj v roke glač, Pij na zdravje tovarišje.

Tukaj se život redi in pšni. Kjer nam vinska trta rase; Sladek je njen sad, Vsak ga vitra rad. In gre tebi in meni v lase.

Le primi, bratce, kupico v ročico, In trdi z nam dolensko pravico! Čisto ga lajpi, Pa najprej nalij, Sij imaš modro glavico.

(Novodim.)

Note

za
PIANO-
HARMONIKO
ali
KLAVIR

SLOVENIAN DANCE
VANDA POLKA
PO JEZERU
K O L O
OHIO VALLEY
SYLVIA POLKA
TAM NA VRTNI GREDI
MARIOR WALTZ
SPAVAJ MILKA MOJA
ORPHEAN WALTZ

DEKLE NA VRTU
OJ, MARIČKA, PEGLJAJ
ŽIVANA MARELA (polka)
VESELI BRATCI (mazurka)
BARČICA
MLADI KAPETANE
KO PTIČICA TA MALA
ZVEDEL SEM NEKAK
POJDI Z MENOJ
DOL S PLANINE
GREMO NA ŠTAJERSKO
ŠTAJERSKI

35 centov komad
3 za \$1.

MOJA DEKLE JE ŠE MLADA
Po 25c komadu
Naročite pri

ENIGMARI
SLOVENIAN PUBLISHING CO.
216 West 18th St., New York

ADVERTISE IN
"GLAS NARODA"

Dopisov brez podpisov in oznake ne pošiljamo. Dopisi za štetje številke naj bodo v našem uradu najkasneje v sredo jutraj.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopisov brez podpisov in oznake ne pošiljamo. Dopisi za štetje številke naj bodo v našem uradu najkasneje v sredo jutraj.

JUGOSLOVANSKI POMOŽNI ODBOR

Prispevki do 15. decembra 1941

Glavni blagajnik slovenske sekcije JPO, Leo Jurjovec mi poroča, da so prispevki do 15. decembra narasli do vsote \$12,631.79. Zadnje poročilo, ki je bilo zaključeno z dnem 17. oktobra, je izkazovalo vsoto \$1,705.15. Po tem datumu so prispevali sledeči:

Društvo št. 35 ABZ \$26.00; Frances Jalovec, Argo, Ill. \$6.; Anton Krapene, Chicago, Ill. \$5.; Društva KSKJ (Jos. Zalar) \$70.00; Salida, O., od veselice \$155.88.; Sheboygan Wis. JPO. št. 4. \$725.00; Ely, Minn. JPO. št. 6. \$1,454.30; Neimenovani, Marenisco, Mich. \$1 M. Simene, Highland Park, Ill. \$10; John Simene, Chicago, Ill. \$5; Federacija ABZ (Ill. Wis. in Ind.) \$25; Cleveland, O. JPO. št. 2. \$1,000; Polano po Jos. Zalarja \$20.10; Liberty Bell št. 70. ABZ \$25; Fr. Oviach, Chicago, Ill. \$2; Amer. Slovenec \$63.06; Rock Springs, Wyo. JPO. št. 17. \$825.55; Butte Mont. JPO. št. 11. \$125.; Slovenie Publ. Co., New York, N.Y. \$95. Slov. Nar. Podpor. Jednota \$5,000; SNPJ društva po V. Cankarju \$1,300. Skupno \$12,631.79.

Od skupne vsote so že odšteli stroški \$12.50 za premijo blagajnikove in aršine, kar je bilo že poročano v prvem poročilu.

To je že lepa vsota. Kakor vidite, so se oglašila mesta Ely, Minn. Sheboygan, Wis. in Rock Springs, Wyo., Salida, Colo. V Salidi, Colo., so naša slovenska društva napravila skupno veselico ter čisti preostanek iste poslali na glavnega blagajnika. Za njimi se je oglašila slovenska naselbine Cleveland, ki je poslala \$1,500. Potem je urednik Amerikanskega Slovenca J. Jerich poslal \$63.06. Nato ste se oglašili naselbini Rock Springs, Wyo., in Butte, Mont., kakor kažejo številke. Tudi od časopisu "Glas Naroda" je prišel prispevek. Največji prispevek je prišel od Slov. Nar. Podporne Jednote \$6,300. Obenem so darovali še posamezniki, društva KSKJ in federacija ABZ.

Hvala vsem in vsakemu.

Do 26. novembra so bili ustanovljeni še sledeči lokalni odbori: Rock Springs, Wyo. št. 17; Barberton, Ohio, št. 18; Aspen, Colo., št. 19; in Pueblo, Colo., št. 20.

Iz Butte, Mont., mi piše tajnik JPO. ss. lokalnega odbora št. 11, Ignac Oražem, da priredijo zopet veselico dne 4. januarja 1942 ter da bodo sklicali skupaj uradnike društev za večjo agitacijo in nabiranje prispevkov. Posamezniki so bili sledeči, ki so že darovali:

Lousen Bros. \$15.00; August Mrvos \$10.00; Društvo SSPZ št. 149 \$5; Društvo št. 105 ABZ \$5; Mr. in Mrs. Charles Propp \$5; Mr. in Mrs. Ignac Oražem \$5; Mr. in Mrs. A. Leskovar Sr. \$5; Društvo št. 190 ABZ \$2.50; Mrs. John Malerich \$2.50; Mrs. Terezija Mihelich \$2; Mr. in Mrs. J. Petritz \$2; Mrs. Frank Jauk, \$2; Mrs. Mary Tomazich \$1.25; Mrs. Mary Konda \$1; Mr. in Mrs. Matt Otonkar \$1; Mrs. Mary Stukel \$1; Mrs. Frances Eltz \$1; Mr. Frank Sever \$1. Skupaj \$69.25.

Iz Rock Springs, Wyo., sam dobil pismo od tajnika tamkajšnega lokalnega odbora Jos. Gosarja, ki piše:

"Pošiljam vam poročilo o naši veselici, katero smo napravili v pomoč našemu narodu v Jugoslaviji. Vršila se je 15. novembra. Skupni dobiček od veselice \$277.05. Darovali so sledeči:

Društvo št. 122. KSKJ \$25;

Neimenovani \$5; Rev. Albin Gnidovec \$10; Pio Barp (Tirolec) \$2; Fr. Kushlan Sr. Home-dale, Idaho \$3; Frank Grum \$1.50; Mrs. Urban Taucher \$2. Skupaj \$325.55.

Z nabiranjem se nismo pričeli, ker čakamo, kaj bodo napravila društva na glavnih letnih sejah. Hvala vsem, ki so kaj darovali, posebno pa godcem, kuharicam in Mr. Plemetu za lep program na odru."

Iz Jenny Lind, Ark. sem dobil pismo od rojaka Mike Pike, ki mi pošilja \$5.00, da naj jih izročim slovenski sekciji JPO. Lokalni odbor št. 2. v Cleveland, O., se prav iskreno zahvaljuje oseboj Glasbene Muzice, ki je ponovila opereto Cigan-baron v korist JPO. Skupnih prijemov vje bilo \$1,765.55 a čisti dobiček je bil \$903.11. Zbor Ivan Cankar je priredil igro "Z vno v vstajenje".

Skupnih dohodkov je bilo \$860.40 a preostanek je bil \$510.40, katerega se je oddalo v blagajno lokalnega odbora JPO. Hvala vsem in vsakemu delavcem in igralcem.

Glavni odbor Jugoslov. Pomožnega Odbora slovenske sekcije se prav toplo zahvaljuje vsem darovalcem in imenu trpečega naroda v domovini.

Janko N. Rogelj.

VESTI IZ CLEVELAND, OHIO

Dne 22. decembra je preminila Anna Karlinger, v starosti 49 let. V Ameriki je bivala 32 let. Rojena je bila v Garmelihu na Gorenjskem. Zaprta žaluječega moža Jožefa, sina Jožefa, tri brate. Franka Johna, in Toneta, ki je counsellor, ter dve sestri: Johanno Pečlak v Geneva, O. in Albino.

Po kratki bolezni je umrl John Turšič, star 59 let in doma iz Blok, odkoder je prišel v Cleveland pre d31 leti. Tukaj zapuša soprogo Mary, 2 hčeri, Frances in Rose, v West Virginiji pa brata Antona. Zadnjih deset let je bil brezposeln.

Po dolgi in mučni bolezni je preminil v Lakeside bolnišnici tojak Joseph Miheli, star 58 let. Zaprta žaluječega soprogo Antonijo, roj. Polis in pet otrok ter več drugi hroščnikov.

Na banketu, ki je bil prirejen v počast 40 letnice fare sv. Lovrenca, je bil med drugimi tudi 82 letni bivši predsednik American Steel & Wire Co., A. W. Hitz, zelo naklonjen Slovincem, se zlasti pa cerkvi sv. Lovrenca. Bil je tudi pozvan, da spregovori par besed. Komaj je svoj govor začel, se je zgrudil. Na pomoč je takoj

priskočil dr. Oman, ki je bil tudi navzoč pa je bila vsaka pomoč zaman.

V soboto dne 13. decembra je bil pred svojim domom okraden rojak John Stupka. Nekdo neznane je prišel mimo njega in ga poprosil za vzgajalco. Takoj nato ga je pograbil za

očala in mu obenem tudi vzel denar ter izginil v temi.

Po dolgi in mučni bolezni je preminil na svojem domu John Bajuk, star 69 let. Tukaj zapuša žaluječega soprogo Mary, roj. Kovačič, doma iz Zarij in pet otrok. Rojen je bil v fari Metliki, vas Bozakovo v Beli Krajini, kjer zapuša več sorodnikov.

BAN HRVATSKE OB BOŽIČU LETA 1941

Važna izjava hrvatskega bana proti Paveličevemu izdajstvu.

Prepričan sem, da bodo tudi ob letošnjem Božiču naša čustva in naše misli pri naši stari domovini v našem starem kraju.

(Ko pravim naš dom v starem kraju, želim povedati vse tisto, kar je s tem rodnim domom povezano: vse življenje naših očetov, dedov in pradedov, vsa lepota in častna zgodovina našega naroda.)

Naša čustva bodo zlasti letos zatopljena v preteklost zaradi norene in težke sedanjosti, zaradi pohojene časti in postojanja in zaradi zaslužene svobode in pravice.

A kadar bodo misli in čustva najgloblja v svoji bolečini in trpljenju, naj vsak izmed nas zbere svoje moči in jih da vse in brez pomislekov borbi za svobodo, pravičnost in človeško dostojanstvo, za pravico, dostojanstvo in svobodo vsakega naroda in vsega človeštva. V vsakem trenutku in na vsakem kraju imejte pred vašimi očmi bojno zastavo te zemlje in v dani in verni bodite resnični borci za zmago demokracije in v njenih načelih, kajti s tem najboljše izpopolnjujete dostojnost in obvezo, do sebe in svojih rodbin prav tako kakor do

rodu in naroda, ki mu s svojo krvjo pripadate, ter tako tudi vaši novi domovini, veliki in močni Ameriki in Kanadi.

Srečen Božič!

Ivan Subašić, ban Hrvatske.

"ODPRTA NOC IN DAN SO GROBA VRATA..."

V Joliet, Ill. je pred dnevi umrl Jos. Novak, star 73 let in doma od Novega mesta. Pred leti je bival v nekem malem mestu v Minnesoti, kjer je bil poštari in mirovni sodnik, 15 let je bil pa v Joliet. V Ameriki je bival 45 let.

V Chicagu, Ill. je na svojem domu umrl 19. dec. John Vogrič, bivši glavni blagajnik SNPJ. Star je bil 66 let in rojen v Masori, občina Otalež pri Cerklju na Goriškem. Za njim zapuša žena, sin in tri hčere ter drugi sorodniki.

(V Denver, Colo., je 25. nov. umrla Agnes Sadar. Pokojnica je prišla v Ameriko l. 1889 in sicer v Cleveland, O., pozneje pa sta se z možem podala v Denver, kjer sta mnogo let vodila znano gostilno na boarding house. Zaprta soproga štiri sinove in dve hčeri.

V Chisholm, Minn. je nedavno umrla Leopoldina Zevnik, ki je bila doma nekje od Črnomlja v Beli Krajini.

V Walsenburg, Colo., je dne 12. dec. pri delu v premogovniku naglo umrl Anton Stajdhar, star 48 let in rojen v Razdrtenu na Notranjskem. Tukaj zapuša žena, dva sinova in hčer.

V Bridgeport, O., je dne 15. decembra po dolgi in težki bolezni umrl Jos. Straus, star 66 let in rojen v Trbelnem pri Žužemberku na Dolenjskem. V Ameriki je bival 48 let in zapuša žena, 2 sinova 2 hčeri in tri brate.

(V Imperial, Pa., je bil od nekega avtomobila do smrti pobit 5-letni sin Mr. in Mrs. John Kosenina. Pokopan je bil na St. Mary's pokopališču v Imperial, Pa.

V Dubuth, Minn., je 12. dec. 90-30 — 70th Drive, Forest Hills, L. I. in v Ridgewood v Slov. Nar. domu in pri Brody's Music Shop, 5660 Myrtle Ave. (blizu Seneca Ave.) Ridgewood Brooklyn, N. Y.

Ako pa želite te plošče dobiti po pošti, pa lahko pišete naravnost na Mr. Koprivšek, 1325 Greene Ave., Brooklyn, N. Y., ali pa kateremu koli govorjenemu, ki prodaja Mr. Koprivškove plošče.

Za pojasnilo vam sporočamo, da zaradi poštne cene je nemogoče poslati po pošti manj plošč kakor pet naenkrat, ker potem je poština cenejša in je bolj sigurno, da se plošče ne zlomijo, ko jih je več skupaj. Upamo, da vam bude Mr. Koprivškova prva plošča ugodna in je vam vsem priporočamo, da si jo dobite.

ZALOGA SLOVENSKE KNJIG SE DNEVNO ZMANJSUJE. ČE ŽELITE KAKŠNO KNJIGO NAROČITE JO ZDAJ

SLOVENSKE KNJIGE

LEPA KNJIGA je kulturna poslanka; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finčgar)

AGITATOR

Spisal Janko Kersnik (109 strani.) Janko Kersnik je poleg Jurčiča najbolj znan in priljubljen slovenski pisatelj, kar jih je živelo v drugi polovici devetnajstega stoletja. Njegovega "Agitatorja" bo sleherni čital z užitkom.

Cena \$1.—

IDIOT

Spisal F. M. Dostojevski TRI KNJIGE—NAD 600 str. Krasen roman enega najboljših ruskih pisateljev. — Opis mladosti, ki je imel že v najbolj rani mladosti nagajen k nenormalnosti. Opis je živahen in ne utruja kot nekateri drugi romani Dostojevskega.

Cena \$2.25

LISTKI

Spisal Kavar Meško. (144 strani.)

Cena 70c

MARKO SENJANIN — SLOVENSKE ROBINSON

Cena 75c

MILJONAR BREZ DENARJA

Spisal Phillips Oppenheim. (92 strani.) Do skrajnosti napet roman iz modernega življenja. Oppenheim je znal angličtinski romanopisec poznani po čemur svet.

Cena 75c

MOŽJE

Spisal Emerson Hugh. (309 strani.) Zanimivo delo, ki bo ugodilo vsakemu čitatelju. Prevod prav nič ne zmanjša za originalno.

Cena \$1.50

MED PADARJI IN ZDRAVNIKI

Spisal Janko Kal. (117 strani.) Strojarski rojak Kal ni do svojega tridesetega leta stopil v javnost. Nato je začel pisati krajske črtice, ki jih vsebuje ta zbirka, nato je pa zaslovel s svojimi romanom — "Gruntov."

Cena 85c

MALENKOSTI

Spisal Ivan Albrecht. (120 strani.)

Cena 75c

NADEŽNA NIKOLAJEVNA

Spisal V. M. Garšin. (112 strani.) Junaki tega romana blodijo in tavaže skozi temo življenja. Vseeno se jim uspeva, a sredi poti omagajo.

Cena 30c

NA POLJU SLAVE

Spisal HENRIK SIENKIEWICZ Pisatelj poplavlja stajajočega poljskega kralja Jana Sobieskega nad Turki pri Hotinu in s tem osvobodilje Poljske. S to zmago je bila končana turška sila, pod katero so toliko trpeli tudi slovenski kraji.

cena \$1.—

OGENJ

Spisal Henry Barbusse. (337 strani.) Pretrpetljiv opis prisotnosti iz svetovne vojne. Edinost molster kakor je Barbusse je mogel napisati tako knjigo.

Cena \$1.—

OTROCI SOLNCA

Spisal IVAN PREGELJ Pomnil slovenski pisatelj poplavlja čudovit svet med žarkostjo južnega solnca in senco hladne severne noči.

cena \$1.—

SODNIKOVI

Spisal JOSEF STREIBER Starša naših pisateljev in pravzaprav oče pravilne slovenske in v tem svojemu romanu živo in zanimivo poplavlja življenje na delu.

cena \$1.75

TISOČ IN ENA NOČ SAMO II. ZVEZEK

Zbirka pravljic s jutrova. — Za odrasla priredil Andrej Rapa.

Vsaka knjiga — \$1.25

Naročite knjige še danes!

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York City

Tisto knjigo, ki jo bi radi brali to zimo, naročite še danes!

V ROBSTVU

Spisal Ivan Mitić. (235 strani.) Ivan Mitić je eden tistih redkih naših ljudi, ki ne poznajo samo vojne in njenih grozot ter posledic, ampak zna tudi vse pretresljivo oplati.

Cena \$1.25

V ZARJE VIDOVE

Spisal OTON ZUPANČIČ Najbolji in še živeli slovenski pesnik podaja s to zbirko svoje nekeč umorov. Pomeni so povečane njegovi ženi Ani.

cena \$1.—

ZADNJI VAL

Spisal IVO ŠORLI Pomnil slovenski pisatelj nam v tej knjigi podaja sebo zanimive podatke o svojih doživljanjih v Rogaški Slatini.

cena \$1.—

ZNANGI

Spisal RADO MURNER Pomnil humorist v tej knjigi kaže razne značilnosti svojih sam označuje kot "Povesti iz črta."

cena \$1.25

LJUBITELJEM LEPOSLOVJA

V zalogi imamo še nekaj spisov najboljših slovenskih in tujih pisateljev. Imena so navedena v tem seznamu.

Kdor bi tedaj hotel še kako knjigo, oz. bi jo želel prihraniti za razvedrilo za zimske večere, naj si jo naroči čimprej, predno zaloga poide.

ROMAN Karol Maya

BROŠIRANO

PO DEŽELI SKIPETARJEV Brata Alajša: Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju. \$1.50

SPISI JOSIP JURČIČA Cena \$1.25

IV. ZVEZEK: Ovet in sad; Hči mestnega sodnika; Koslovska sodba v Višnji gori; Dva brata. V. ZVEZEK: Sosodov sin; Sin kmetijskega cesarja; Med dvema stoloma.

VI. ZVEZEK: Dr. Zolter; Tugomer.

VIII. ZVEZEK: Ivan Kravnik Tatenbali; Bojim se te; Črtica iz življenja političnega agitatorja; Telečja pečenka; Svet parov klobas; Po tobaku smrdiš; Zmolev iz nevoljivosti; Spomni staroga Slovence Andreja Palka.

IX. ZVEZEK: Rokovnjači; Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir kradel; Ponarejeni bankovci.

STRAHOTE VOJNE

Spisala Berta pl. Suttner

228 strani

Cena 50 centov

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

156

Ta čas, ko je avtomobil s umirajočima vozičarji proti konaku, se je razvil na vogalu Franc Jožefove ceste boji za Principa. Strup, ki ga je bil zaužil takoj po atentatu, ni učinkoval. Nekaj civilistov in redarjev mu je izvil kadež se pistolo s katero se je hotel ustreliti. Udrili so po njem, hoteli so ga ubiti. Mahoma so se začeli klicati: "Pozor! Bomba!"

Vse je prhnilo vsakeb. Ob Principovih nogah so zagledali bombo. Ker se ni zanesel na ničelne strupe, se je bil hotel ubiti z bombo. Toda bomba je brez učinka obležala na tleh, kajti kapica se je bila prva dotaknila tal; dno bombe je bilo debelejšje od stranskega oboda, tako da je ležalo težišče nad sredino njene višine, in bomba, ki je udarila ob tla s široko stranjo, se ni razletela. Princip je stekel nekaj korakov proti drugi strani Franc Jožefove ceste.

Zdaj ga je zgrabilo mnogo rok. Strahoviti udarci so kakor toča padali po njem. Veliki kamni so leteli proti njegovim glavam. Branil se je obupno, in dva mlada moška, ki ju ni nihče poznal, sta mu izkušala pomagati in ga iztrgati napadalcem. Neki poročnik, ki je spadal k prestolonasledništvu, je izdrl sabljo in dvakrat usekal po Principu. "Ne dotikajte se ga! Glejte, da se spravite!" je kriknil eden izmed Principovih branilcev, ter s palico udaril poročnika po čeladi.

Policijska je končala boj. Principa, ki je krvavel iz mnogih ran, so prijeli. Ranjen je bil tako hudo, da so mislili, da ne bo učakal večera. Njegova branilca sta ušla. Tudi sozvojniki so pobegnili. Nihče izmed njih se ni več pokazal v Sarajevu.

Ko je avtomobil prestolonasledniške dvojice obstal pred konakom, je bila Zofija že mrtva. Zdravniki, ki so preiskali njeno rano v dimljah, so ugotovili notranje izkrvavljenje. Frano Ferdinand, ki mu je bila svinčenka pretrgala vratno odvodnico, je živel še nekaj minut. Zrenice so se le še slabotno odzivale, utrip žile je bilo komaj čutiti. Kri mu je nenehoma lila iz ust in iz rane na vratu. Ko je prišel čez deset minut sarajevski nadškof, da bi dejal umirajočega v sveto olje, ni bilo Franca Ferdinanda več med živimi.

Činovni red mrtvih.

Cesarjevega generalnega pribočnika grofa Paara, so v cesarski vili v Ischlu takoj nujno poklicali na telefon, da se je moral on, ki mu je bil telefon takisto mrzek kakor njegovemu gospodarju, odločiti in okruniti prvo nedeljo v selski letni rezidenzi s telefonskim razgovorom. Po tem telefonskem razgovoru so jo stare noge generalnega pribočnika čudno prožno in jadrno ubrale proti cesarjevi delovni sobi. Celo to bleščečo krasno nedeljo s Salzaczkamergutu je sedel cesar za pisalno mizo in reševal uradne spise.

Generalni pribočnik je ostal pri cesarju pol ure. V tej pol uri se je novica o umoru prestolonasledniške dvojice že razvedela po Ischlu. General baron Margutti, ki je bil dolžen generalnemu pribočniku, in drugi visoki častniki in uradniki cesarjevega dvora, so napeto čakali, da se grof Paar vrne iz cesarjeve delovne sobe. "Nazadnje se je pričakovani pokazal. Na vseh obrazih si čital: "Kaj bo zdaj?"

Grof Paar je gledal veselo in zadovoljno. "Da," je rekel "gospoda, torej že veste. Sejourn v Ischlu se jutri prekine. A le za malo časa."

General Margutti je vprašal, kako je cesar sprejel novico iz Sarajeva. Grof Paar ni takoj odgovoril. Napeto se je zamislil. Potem je rekel, da je cesar dejal:

"Grozno!" Nato da je cesar izrekel besede: "Vsemogočni se ne da izzivati. — Višja moč je obnovila tisti red, ki ga jaz na žalost nisem mogel ohraniti."

Poslušalci so komaj utajili nasmeh. Vsi so si mislili: Tako nabuhlo cesar ne govori. Tega patetičnega napetostijskega cesar ne spravi čez ustnice. — A zdaj so poznali uradno sodbo o smrtni novici, ki je bila cesarju po godu.

Dvorna kaparila se je oddahnila. Nenadna smrt Franca Ferdinanda jo je bila rešila velike skrbi. Zelo mnogo ljudi se je oddahnilo; visoki dvorni dostojanstveniki in uboge nabiralke dražja v umorjenčevih gozdovih, mnoge stranke in mnogi narodi. Le malo ljudi je žalovalo. Nedoletni otroci, ki so bili na mah izgubili očeta in mater, so jokali. Polkovnik pl. Brosch je žaloval in si želel smrti. Obupno je žalovala nadvojvodinja Marije Terezija, prestolonaslednikova mačeha, ki mu je bila postala mati.

Srbi so pričakovali maščevanja Avstrije. V Sarajevu so Srbi okusili maščevanje že nekaj ur po atentatu.

Hotel "Evropa", sedež srbskih društev, je ob šestih zvečer obkolila rjoveča množica. Kamenje je letelo proti šipam v oknih, tuleč je množica utrla hišna vrata. Podivjana dihal je vdrla v postopje, razbila zrcala, krožnike, kozarce, steklenice in vso opravo. Hotelske postelje, zofe in omare so zmetali na cesto. Natakraje in goste, ki niso bili za časa pogegnili, so pretepli. Pričela se je gonja na Srbe.

"Pobijte srbske svinje!" je rjoveła množica in ropaje vdirala v prodajalne s srbskih trgovcev, v delavnice srbskih rokodelcev. Vso noč in ves ponedeljek je trajalo ropanje. V ponedeljek je poslal general Potiorek vojaštvo, da je poseglo vmes. Malomarno je nastopilo, zdaj, ko ni bilo več kje ropati. Nato so proglasili v Sarajevu naglo sodbo.

Se zvečer dne 28. junija je jel preiskovalni sodnik zasliševati gimnazijca Principa in črkostavca Čabrinoviča. Kravala sta iz mnogih ran, toliko da sta se zbudila v življenje, ko se je pričela muka zaslišanj. Zasliševali so ju po dvakrat in po trikrat na dan, po cele ure, tpinčili so ju z lakoto in ju pogosto pretepali. Včasih so tudi lepo ravnali z njima; preiskovalni sodnik jima je hotel hitro izvašiti imena vseh zarotnikov, njegov posel je bil težak.

Princip je trdozvratno molkal, samo nagib svojega dejanja je odkril, rekoč, da je bilo vzrok dejanja zatiranje njegovih bratov; prestolonaslednik je bil najnevarnejši sovražnik Jugoslovancov, zato je moral umreti.

"In kdo ti je pomagal?" Čabrinovič je vse priznal. Čabrinovič je že navedel vsa imena. "Priznaj še ti!"

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Junaška dela Jugoslavije

Dogodki zadnjih tednov so jasno pokazali veliki delež, ki ga je Jugoslavija prispievala narodom, ki se bore proti osišču s svojo junaško boji proti bolj močnim nemškim armijam v letošnjem aprilu. Brez ozirov na moč Nemčije, ki se je zavedal, je jugoslovanski narod izzval Hitlerjeve armije, s svojim postopanjem vrgel iz tira ves nemški vojni načrt in mnogo prispeval k porazu, ki so ga naciji doživeli v Rusiji. prvenem nemškem neuspehu na bojnem polju.

Ko se je marca s prevratom izročila oblast v Beogradu vlad, ki je bila trdno odločena upreti se osiščnim grožnjam in pritisku osišča, so bile nemške priprave na ostalih bojiščih malone končane. Nemške divizije so bile zbrane vzdolž turške meje, morali so jih vrniti in razporediti za napad na Jugoslavijo. Priprave za napad na Jugoslavijo so stale Nemčiji deset dni, pravi bojiški sledili na Balkanu, pa so pomenili izgrubo štirih do šestih tednov. Namesto da bi neovirano korakal skozi Turčijo, je Hitler moral svojo delavnost v tej smeri omejiti. Ponesrečena vstaja v Iraku, ki so jo Angleži zadušili, je pokazala, do česa bi moglo priti, če si Nemčija ne bi z boji morala utirati pot na jug skozi Jugoslavijo in Grčijo.

Zastoj nemških akcij v Rusiji je še bolj važen dogodek. Priznava se, da so vremenske razmere bile največjega pomena za obrezmočenje nemških tankov in zmanjšanje koristnosti nemških zračnih sil. Če bi Hitler mogel napasti Rusijo maja meseca namesto ob koncu junija, bi teh nekaj tednov toplega vremena in suhih cest moglo povzročiti padec Moskve. Torej je vse leto vreme, ki ga je jugoslovanski narod kupil za ceno surove in krute zasedbe, bilo neocenljive vrednosti za sedanje zavezniške Amerike v borbi proti osišču.

Čeprav premagana, je Jugoslavija nadaljevala borbo in tako dala pokorjenim narodom Evrope sijajen vzgled, kako more mali in odločen narod bojovati se proti sovražnim silam v svoji zemlji. Naciji so bili prisiljeni pritegniti svoje čete z drugih bojišč, kjer so bile več kot potrebne in jih uporabiti

40-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

:: AMERICAN FRATERNAL UNION ::

ELY, MINNESOTA

KI IMA

22,000 članov in dva milijona

in pol dolarjev premoženja.

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti bolezni, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

prizadevanjih da zaduše duh jugoslovanskega odpora.

Ti načini, ter strašenje grožnje in teror, ki je z njimi Hitler aprila meseca hotel doseči o svojitev države brez krvi, so ostale nespesne in Jugoslavija še naprej koristi zavezniški stvari neobhavlajoč se s krvjo in trpljenjem svojega naroda plačevati odpor, ki ji bo ostal kot neporušno jamstvo.

UPORABA KOSTI.

Masčobe in vlage proste kosti ostanejo približno tri četrti ure v navadni vodni pari, da se očistijo zadnjih ostankov benedinskega plina. Med to proceduro se močno segrejejo in povsem posuše. Potem gredo kosti v druge oddelke, kjer jih začno predelovati. Iz njih izdelujejo klej, krmo, gnojilo,

posebno oglje za rafinerijo sladkorja itd. Klej iz kosti se da uporabiti različno in povpraševanje po njem je veliko. Krma iz kosti je izredno važna. Kot gnojilo je kostna moka važna zlasti za to, ker vsebuje 4 do 5 odst. dušika in 20 odst. žvepla. Razmeroma malo je znano, da se rabijo zdrobljene kosti tudi za strojenje in v jeklarnah kot najboljšje sredstvo za doseg večje trdote kovine. Kostno oglje se rabi za čiščenje sirovega sladkorja in izdelovanje črnega laka za avtomobile. Tudi ostanki kosti po predelavi v klej ne gredo v izgubo. Služijo nam lahko kot dobro gnojilo, ali pa se izdeluje iz njih krmo apno.

Parklji, kopita in rogovi, ki jih ne prištevamo med kosti, se obdelujejo posebej. Iz parkljev izdelujejo v prvi vrsti dragoceno parkljevo olje, ki se rabi za mazanje ur, pisalnih in šivalnih strojev itd. To olje je zelo važno za fino mehaniko. Razen tega so parklji in kopita izborna gnojila, mnogo boljše od drugih umetnih gnojil. Rogovje se lahko zneže in z uspehom uporablja zlasti za gnojenje vinogradov. Pa tudi v industriji se rabi ta moka z uspehom zlasti pri brušenju nil, da se doseže večja trdota. Rogovje se izkorišča na najrazličnejše načine. Iz rogov se izdelujejo glavni, gumbi, držaji palic in dežnikov, platnice nožev itd.

Kostno masčobo v tovarnah za predelavo kosti destilirajo. Tako odstranijo iz nje vso nesnago. Čista kostna masčoba je najboljša sirovina za izdelovanje mila. Razen tega so pa v nji še druge važne snovi, tako glicerini, stearin za izdelovanje sveč, olje za izdelovanje strojnega papirja, raznih krem in podobno. Tudi za lakiranje se rabi kostna masčoba. Samo v eni nemški tovarni predelajo vsak teden več tisoč centov kosti. Pomen kosti kot sirovine je tem večji, ker jih ima Nemčija doma in jih ni treba uvažati.

Defense Savings Bonds, serija E. Je mogoče dobiti najnižje za \$25.— v zrelostni vrednosti, za katere se plača le \$18.75. Lastnina serije E bonov je omejena na \$5,000 zrelostne vrednosti za vsako leto.

KUPITE DEFENSE SAVINGS BONDS IN STAMPS

Kratka Dnevna Zgodba

RINS:

Novoletni strah opolnoči

V čuvajniški celici slavnega panoptika, madame Tussaud v Londonu — bilo je leto dni pred svetovno vojno — je nemirna stenska ura pravkar v naglici zdrdrala dvanaest udarcev novega leta.

Čuvaj Joe Riggs, mlad, po športu kot jeklo utrjen človek, je vstal, da bi nastopil svoj obhod po panoptiku, ki ga je obnovil vsako uro. Vzdihnil je. Silvestrova noč! Pa še to, da tak obhod ponovi po panoptiku, kjer se dozdeva, da sobe, ki so že podnevi grozotne, ponoči kar oživijo in postanejo strašila, zares ni prijetna zadeva, in je sploh le nekaj za možakarje jeklenih živcev.

Njegova pregledniška not ga je kot navadno — vodila skozi vrsto dvoran s stotinami sob in nekoč odličnih glav, ki jih je bila dobila ustanoviteljica med francosko revolucijo po Robespierrovem naročilu kar naravnost izpod giljotine, da jih je dala posneti. Dokler ni čuvaj prišel do tistega dela hiše, ki mu je bil zmeraj najbolj neprijeten, do galerije zločincev in do mučilnice.

Na obeh straneh precej ozkega hodnika so tu stali in sedeli skoraj vsi prosluli roparski in večkratni morilci, narejeni iz voska, in so prežele in porogljivo bolščali v samotnega popotnika. Na koncu hodnika pa so bila grčava hrstovata vrata; vhod v mučilnico.

V hiši je bilo vse mrtvaško tiho. Le zunaj je divjalo še ponočno vrvenje. (Mrtvaško tiho? Riggs za je za hip zdrnil. Ali ni bilo slika rahlega šustrenja iz mučilnice?)

Iz lučja svoje laterne, ki je svetila po vsem prostoru, je otipal vse te strahotne postave. Toda — nič.

Dalje. Odprl je vrata na zarjavelih tečajih za v mučilnico. Vstopil je in v naglici oplazil s pogledom vsa tista orodja, ki jih je bil njih strahotni pomen na slehernem zapisan.

Slednjic so se mu nehote zapile oči v enega, ob straneh stojičih zgodovinskih likov rabeljev. Saj je vse te sobe natančno poznal. Ta, ki jo je zdaj opazoval, pa se mu je kaj čudna zdela.

Tedaj pa. — Križ božji! Kaj je bilo to? Riggs je začutil, kako so mu kolena klecnila. Oči v tem obrazu, dvoje satanško žarečih oči, so se premikale!

Riggs je nehote kriknil. "Roke kriškan!" je zavpila navidezna voščena lutka in je hkrati stopila nizdol s svojega podstavka in grozeče vihtela veliko rabeljsko sekiro, ki se je bila doslej opirala nanjo.

Riggsu je bilo, kot bi ga kdo davil. A njegovo mišljenje se ni ustavilo. Skoraj trezno je doagal, da ta plečata postava z namrgodenim izrazom v obrazu ni bil noben strah, ampak človek iz mesa in krvi. Norec, ki se je bil dal zapreti — je šinilo Riggsu na misel.

In zares! Ob steni je ležala voščena lutka brez vrhne halje in kapuce. Norec se je bil obkel vanjo.

Riggs je dalje spoznal, da bi se bilo za zdaj zamen upirati. Ponedel bi bil potegnil svoj samokres iz torbice in ga pripravil na strel, bi ga njegov nasprotnik že zdavnaj pobil s sekiro na tla. Pa še nič mu ni bilo videti, da ne misli zares.

"Kdo ste?" je Riggs slednjic vprašal, ko se je neznanec postavil k vratom. Nemogoče je bilo zbežati pred njim.

"Rabelj Njegovega Veličanstva, kralja Henrika VIII.

"In kaj bi radi?"

"Usmrtiti vas moram."

"Zakaj pa?" je Riggs čisto

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES okroima CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno